

SZEGEDI HIRADÓ.

43-ik szám.

Szombaton, június 1-én 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztői lakás:

Buzatér, Sziráky-ház, első emelet.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Vidékre postán és Szegeden házhozhozóval: Egész évre 8 frt, — félévre 4 frt, — évnegyedre 2 frt osztr. ért.

Helyben elvitelve a kiadó-hivatalból: Egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 7 ujkr. kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 ujkr. A nyílttérben a háromhasábos petitsor igrtási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Az angol sajtó Deák Ferenc felirati indítványa felett.

Oly alkotmányos országban, minő Angolhon, nem csekély horderővel bírnak a lapok nyilatkozatai az európai államok intézményei felett; s ha nem is mindig teljesülnek a jós hangon elmondott nézetek: legtöbb esetben bátortalanítólag hatnak azon állami ügyvezérekre, kik minden alkotmányos alap mellőztével, saját önző elveikre kívánják vonni a különböző nyelvű s képzettségű népek kormányzatát.

Midőn e sorokat írjuk, már több terjedelmes cikkben nyilatkoznak a külföldi lapok hongytlésünk nagyszerű vitáiról; lapunk köre sokkal szűkebb, hogysem egyenként hozhatók az irányunkban legnagyobb részben kedvező nyilatkozatok: de a legfontosabbat mellőznünk, mi rólunk Angolhon legnagyobb lapjában a „Times“-ben mondatik, lapunk t. olvasói iránt közönyös figyelmetlenség lenne; közöljük tehát azt egész terjedelmében:

„A történelem, úgy-mond e hatodik európai hatalomnak nevezett lap, nem tudja eléggé bámolni az ausztriai ház csodás és embert alig érő szerencsését. Ha azonban most a Habsburgház hagyományai valami öröklött titkos eszközt rejtenek magukban, a szerencse istennőjének ellenséges hangulatában kibékítésre: most elérkezett az ideje, hogy azt használja, mert birodalom soha sem volt nagyobb zavarban és feltűnőbb reménytelenségben. Pénzügyi viszonyairól nincs sok mondanivalónk. A semmit sem engedés politikáját követte, míg azon fenyegető veszély környezé, hogy semmivel sem bír, mit oda adhatna. 1848-ban rendelkezhetett a szerbekkel és horvátokkal a magyarok, csehek, sőt Bécs ellen, most a szerbekre és horvátokra nem támaszkodhatik. Oroszország, elégtelen nemeseivel és fölkelő parasztjaival, és Lengyelország fölkelésének közel kilátásával, nincs azon helyzetben, hogy valakin segítsen, sőt inkább magának van idegen segítségére szüksége. Ausztria 1848-ban tulerős volt Szárdínia fölött. De most ez semmiképen sem áll, mivel Szárdínia növekedett hatalomban, lélekszámban és önbizalomban. Az azóta lefolyt 12 év gyümölcstelen és hasztalan küzdelemben telt el, hogy bizonyos számú, egymástól különböző törzsek összhangzó egészszé olvasztassanak, ahelyett, hogy a birodalom törvényeit, pénzügyeit, kormányzatát javították volna, és most egy nagy katonai szerencsétlenséget nyomban követ egy súlyos szétzuzó csapás, a mire — jóllehet előre látható — vala — Ausztria államférfiai tudunkkal még mindig nincsenek eléggé készen. A végzeteljes solferinói bukás óta folytonos törekvése vala egyetértést hozni létre Ausztria és Magyarország között. Ausztria nem mulasztott el semmi alkalmat engedményeket tenni, csak hogy szerencsétlenségre mindig valami olyast akart engedni, mire Magyarország nem volt szüksége. Magyarország régi, alkotmányos törvényeit kívánja, királyt császár helyett, elismertetését mint külön nemzet, mely a birodalom többi részével nem egyéb, mint esetleges kötelék által van összecsatolva, tudniillik, hogy ugyanazon uralkodó alatt áll. Ausztria a helyett képviselői intézményeket ajánlott az egész császári államnak, melyben Magyarországnak része leendett volna. A magyar országgyűlés összeült, Magyarország s valóságilag Ausztria sorsa is tanácskozással függ. Deák beszéde semmi kétséget sem hagy fenn ezen következmény fölött. Mi Magyarország ügyét soha sem láttuk előterjesztve ily nyugalommal, tisztasággal. Az álláspontok szilárdak és conservatívek. Deák nem kíván semmi újítást, csak a már meglevő újításokat akarja életbeléptetni. Az osztrák camarilla a forradalmár. Magyarország jogaira, hagyományaira és alaptörvényeire támaszkodik. Nem szükséges, hogy elveket kölcsönözzön Rousseautól, Jeffersontól. Nem kíván egyebet, mint azt, a mi sajátja, s ha ezt a császár meg akarja neki adni, úgy kész ő is megadni azt, a mi a császáré. Egy nemzet nem állhat magasabb és job-

ban választott álláspontra. Egyszerre nyeri meg a szabadság és rendbarátok, a legbuzgóbb előhaladó és a mult betűszerinti bámulójának rokonszenvét. Mi nem kételkedhetünk, hogy az országgyűlés az ily férfiu szavait magáéivá teendő, és hogy e beszédben a magyar nemzetnek jól megfontolt ultimátuma fekszik a császár előtt; és ő mindezen megszegett szerződések, a régi tisztos és elvitázhatlan jogok ellenében mit fektethet? Semmi egyebet, mint a fizikai erőt, fejvesztett tanácsa — elcsüggedt hadserege, — elégtelen népe, — és bukáshoz közel álló államkincstárára támaszkodva. Volt-e valaha örültség, mely remélhette, hogy ily harcából ily segédeszközökkel győzelmesen szabadulhat? De Ausztria mindig csak Ausztria fog maradni!”

A tanárok és tanítók tegyék le az esküt az alkotmányra.

Mielőtt kitzűött tárgyam indoklásába bocsátkoznám, szabadjon azon kérdést tennem: vajjon az elemi tanítók, kiket egyes községek választanak s díjaznak, nem tartoznak-e a községi hivatalnokok sorába? Ugy hiszem e kérdésre nem lehet más felelet: mint, igen is! Voltak, az igaz, idők, mikor itt-ott az elemi tanítók a páriákhoz hasonlóknak tartatván, a legalsóbb rendű községi szolgálk hivatalos rangsorozati minőségben szomorító párhuzamban állottak. E szánandó állapot okát, részint némely nevelten, de különben eléggé vagyonos emberek ferde és földhöz tapadt gondolkozásmódjában, részint némely tanítóknak — főleg falvakban alkalmazottaknak — műveletlensége s erkölcselenségében találjuk föl.

A műveltebb osztályok a kellő képzettség és erénnyel birt tanítókat mindig méltányosan becsülik, és egyéb házi vagy községi szolgálk sorába soha le nem alacsonyíták.

Mindezt csak azért említém meg röviden; mert még néhány évvel ezelőtt nekem is volt szerencsétlenségem, egy tekintélyes társaságban, bizonyos előkelő polgártól hallani, hogy az elemi tanítók nem hivatalnokok, hanem szolgálk, kik bérért szolgálnak, mint csikós vagy gulyás.

Természetes, hogy az ily fajta emberek a vak szerencse által fölkaroltatván, vagyonra szert tettek ugyan; de szívök és lelkök a kellő nevelés hiánya miatt parragon maradt. Hála a korszellem hatalmának! jelenleg az anyagi kincsen kívül szellemi fönség is kívántatik, hogy valaki a polgári osztályban díszes helyet foglalhasson el. Az értelmiség világa a balitéletek homályát annyira eloszlatá, hogy nemcsak azt keressük „ki,“ hanem „milyen“ is az ember.

Igy tehát nem félek kimondani, hogy valamint a tanárok, úgy az elemi-tanítók is szinte a hivatalnokok közé tartoznak, s mint ilyenek kötelezettek politikailag a törvényes közegek harcosai lenni.

Ezen előzmény után szabadjon a kitzűött tárgyhoz szólanom.

A szabadságra született magyar nemzet szellemi küzdelmeinek sikerült az absolut kormányt lábairól leütni annyira, hogy legalább a közigazgatás és törvénykezés terén jogos helyét újra elfoglalhatta. Az alkotmányosan megválasztott hatóságok választói előtt, a törvényes hatóságok által kinevezettek pedig az illetékes előjáróság kezébe tévük le az esküt, mint községi törvényes hivatalnokok. Az 1848-iki törvények a tantügyre nézve részletes rendezkedésbe nem bocsátkoztak ugyan, de a lelkes törvényhozók jól tudván, hogy a felelős közoktatási miniszter e tárgyban a haza igényei szerint fog eljárni: azon reményt táplálták, hogy a tanodákban a haza- és nemzetáruló szellem ki fog tüzteni, s minden tanító és tanár az alkotmánynak nemcsak hódoló, hanem kötelességeit hazafias erényektől áthatottan teljesíteni is fogja.

A tanítói és tanári kar törekedett is 1848-ban az akkori törvényes miniszterium iránti hódolatát

nyilvánítani, és a kedves hazáért lángoló szeretetét a tanodában, úgy mint azon kívül tettekben is kitüntetni.

A viszonyok azóta fölülte változtak. Számos derék és a hazát igazán szerető tanár és tanító vagy letaszított tanszékéről, vagy a legnagyobb lealáztatások, szellemi és anyagi károsítások után juthatott csak némi alárendelt állomáshoz. Mert helyet kellett adniok ama bel- és külföldi tantügyi civilizátoroknak, kik hazájokban vagy itthon is másképp meg nem élhetvén, a felsőbbi tervek koholói által, mint szolgalelkű nyomorult eszközök az ország tanodáiban a legjelentékenyebb befolyással bíró állomásokra aljas hizelgés, csalás és csempészet útján beszállásoltattak.

Ezek közül az alkotmány szele — mely az illetén lelkű embereknek gyakori fejszédülést okoz — némelyeket már megszüktetett ugyan; de vannak és lehetnek köpönyegforgatók, kik azt vélik, hogy a magyar mellény feketesárga lelküket eléggé eltakarja, ezeknek nem árt titerükre tapintani, s elrontani hátuk mögött a hidat, melyen egy szép éjszakán az ellenfél táborába átmehetnek, mihelyt t. i. a kedvező szél onnan feléjük legyint. Lehetnek, kik miként a mahomedánok Mekka felé, úgy sohajtoznak ama város felé, melyben Magyarháznk megátalkodott sírásói, és rabszolgánc gyárosai tanyáznak. Lehetnek még, mondám; mert árva és elárult hazánk sok titkos ellenséget, kaján ördögöt s mézes ajku Judást, vérszopó nadályt, a tömérdek különféle osztályu „ubi bene, ibi patria“ jelszavu önzöket, rideg lelkű semlegeseket stb. kénytelen táplálni vérző anyai kebelén.

Félre tehát minden himezéssel, hámozással! Kimondom nyíltan és őszintén, hogy itt az ideje, azt kívánja a haza szent ügye, követeli a honfui kötelesség érzete, igényli az alkotmány őrszelleme, hogy a tanítói osztály is tegye le az esküt a magyar alkotmányra.

Bensőleg meg vagyok győződve, mikép a becsületes jellemű, tiszta lelkű s hazafias érzelmű tanítók örömmel ragadják meg ez alkalmat is, a a honszeretet oltára előtt az alkotmányosság iránti ragaszkodásukat esküvel is kijelenteni. Hisz erre ragyogó példával ment elő Szeged város képviselő testülete, mely önkényt kívánczolt a haza válságos napjaiban ezen erkölcsi nemes kötelesség teljesítésére, mely őt az ünnepélyes szent eskü letételére szólítá föl.

A kinek lelkületével nem fér össze a magyar alkotmányosság elismerése, az vesse el az álcát, engedje át helyét nálánál érdemesbnek, hernyóként kesse be magát semlegesség gubójába, és mint feketesárgás lepke talán még Eldorádóba is juthat. De esküszegő ne legyen! Az eskü óége alatt ne mételegesse meg a serdülő honpolgárok fogékony érzelmeit; mert a magyarok Istenére mondom: százszoros átkot érdemel az ilyen.

Meg kell jegyezmem, hogy midőn az összes tanítók és tanárokat az eskületételre a haza érdekében fölhívni indítványozom: a papi tanítórendekre, melyek ugyis már szerzetesi alapszervezetüknel fogva az igaz erény és hasznos tudomány terjesztésére, esküvel kötelezvék, (az igaz erények közt a honszeretet is befoglalvatván,) az eskületételt nem kívánom kiterjesztetni.

Végre bizalomteljesen bátor vagyok Szeged város alkotmányos és szeretve tisztelt hatóságának becses figyelmét fönnnebbi igénytelen indítványomra kikérni, s remélem, hogy hazánk hazafias tanítói s tanári kara alkotmányunk iránti hűségét kész esküvel is tanusítani.

Egy szegedi polgár.

Pesti posta.

Május 27-én 1861.

□ Azon ügyek közé, melyeket nemzetnek egy pillanatra sem szabad soha szemé elől téveszteni, tartozik a többi közt a közlekedés ügye. Utak, hidak, hajózás, posta, vasut, gőzhajó, távirda: megannyi ágai a közlekedés ügyének,

E tárgyat pendíté meg az országos képviselők házában Beniczky Lajos május 25-én, midőn egy másik országos úgyról, a bányászatról, beszélt. — Igértem, hogy erről külön írok.

E szakavatott beszédet hallgatván, lehetetlen volt nem érezni az ország jelen állapotának kétségbeesítő nyomorúságát. Megtestesítve láttuk itt, hogy igen is lehet, hogy

— — — ész, erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak

nem ugyan átoksúly, hanem a helyzet nehézségei alatt; és ha nem volna reményünk, hogy a megváltás órája közelg, igazán kétségbe kellene esnünk.

A ház érezte és érezte a szónokkal is, hogy a közlekedés és bányászat ügye olyan mint akár a mezei gazdaság, akár a hadügy, akár a tanodák vagy egyházak belügyei; mind oly ügyek, melyek a tettek emberének több dolgot adnak, mintsem tért a szép szónak. Mindezen ügyeknek egy az éltetője, a személy és vagyon lehető legnagyobb biztonléte, s azon közérzés, hogy ezek országszerte bizton vannak. De kiki érezte azt is, hogy az ország mindaddig nem biztosíthat senkit és semmit, míg ő maga biztosítva nincsen. Ez érzés teszi türelmetlenné a házat, valahányszor második vagy harmadrendű ügyek állítatnak az elsőrendűekkel egy sorba.

Mint fölmutatását a közlekedés és bányászat mostoha sorsának, nagy fontosságúnak tartjuk Beniczky lelkes fölshóllítását. Mihelyt egészen a miénk lesz, a mi Isten s ember előtt minket illet: a törvényhozás joga, a nemzeti önállás és függetlenség alapján; mihelyt koronázott király, felső és alsó ház oda jutottak, hogy megkezdhessék az önálló és független ország belügyeinek rendezését: egy pereig sem késendünk a közlekedés és bányászat ügyeire fölkerülni a honatyák figyelmét; és ha egyebet nem tudnánk is mondani, elmondhatjuk panaszainkat, hogy orvoslást nyerjünk.

Május 14-én gyűlésén voltunk egy oly társulatnak, mely ha megkezdheti működését, kiszámíthatatlan lendületet adand iparnak és kereskedésnek; s mely egyfelől a bányászatba vág, másfelől a közlekedés rovatába, a mennyiben a szóban levő társulat köszvénybányákat szándékszik kiaknázni, s a köszvény olcsóbb elszállítása végett vaspályát építeni, a kőbányától a Dunáig.

Május 22-én ugyanazon társulat bizottmányi ülésében vettünk részt, és mind a kétszer be kelle vallanunk, hogy ész, erő és legbuzgóbb akarat hiába követnek el mindent a vállalat megindítására, mert senki sem tudja mi lesz holnap.

S ez így van minden ügyben. E miatt maradt el az országos kincsek kiállítás, e miatt nem jött létre a gazdasági kiállítás; de még a tanuló ifjuság közt is vannak, kik azt hiszik, hogy más tanulniok talán szükségesebb volna, mint a mit tanulnak, annyira kockán áll mindentünk.

Mi a magánügyeket illeti, hisz férfiak kötelessége úgy készülni, hogy szükség esetében a jég hátán is megélhessen, s kell, hogy meg tudja védeni jogait erőszak ellen is. Vagy kérhetné valaki, nem ott vagyunk-e már is?

Tanodalátogatás.

Mozgalmas napjainkban, midőn a honfi kebel kétes remények és balsejtelmek hullámaival hányatik, vajmi jól esik oly lelki élvezetről is tudósítani e lapok tisztelt olvasóit, mely a szebb jövő biztosabb reményét érleli keblünkben. Ez élvezetet a helybeli elemi tanodáknak — a nevelési ügyben fölálló buzgalmáról dicséretesen ismert igazgatója, ft. Tóth János ur eszközlé, ki tanügyünk pártfogóit s barátait, a tanyai tanodák látogatására, szentháromság vasárnapjára bizalommal fölkeré.

A társaság, melyet városunk minden ügye iránt atyai gondnal viseltető polgármestere, főbírója, a tanács és képviselő-testület több tagja, a gymnasiumi igazgató s egyéb ügybarátok egészítének ki, a legszebb idő kedvezésével, reggeli 9 órakor indult el. Alig egy óra múltával az első „zöld-tanoda“ nevű tanépülethez értünk; ezt megvizsgálva, a bogárhalmi, lengyel kápolnai s domaszéki tanodákat tekintettük meg.

Kellemes benyomást idéz elő már maga az egyszerű, de csinos építésmód, a tanodai épületek bel- és kültisztasága. Mindenik előtt a megváltás jelképe, egy kereszt s egy kis harang, közösen figyelmeztetik az arra járókat, miszerint ez épület szent hely, az emberiség nemesbülési temploma, melyet a tanügyet és népnevelést mindig lelkesen pártoló város, az ottani gazdák áldozatkész hozzájárulással emelt, és fenntart, s melyekből eddig a 13 mértföldnyi szegedi tanyákon már is 18 tanoda terjeszti a nemzeti mivélődés áldásos magvait.

De e külső tárgyakról benyomást még inkább emelé a számosan egybegyűlt gondos szülők és tisztas öltözött gyermekcsereg örvendő elfogadása. Az elzengett énekek, melyek közt a két nemzeti ima — a „Szózat és Hymnus“ — megható hangjai lelkesítőleg hatottak az egész vendégcsoszorura, az olvasási kísérletek, az írásban tanúsított szép előmenetel, egyenkint dicséretesen tanuskodnak a

tapintatos vezérlet, s az ott lengő hazafiai szellemről. Öröm-könyvtük ragyogtak a szülők szemében, midőn gyermekeik szorgalmát derék polgármesterünk és főbíránk nemes bőkezűséggel, számos szavaló könyvek, szorgalmi jegyek s szent képekkel jutalmazták meg.

A haladásnak mind a négy helyen dicséretes jelenségeivel találkozánk, — főleg a bogárhalmi tanodában kellemesen lepett meg a néhány ezer esemétét magában foglaló fatenyészdé, melyben a gyermekek a gyümölcs-nemesítés s fatenyésztés titkaiba is szakértően beavattatnak; a derék tanítóra ezuttal csak a legméltóbb dicséretet mondjuk ki, midőn fáradozásáról e sorokban megemlékezünk.

Az épületet illetőleg legrosszabb karban találtatott a lengyel-kápolnai tanoda, mely bérelt helyiség épen nem felel meg rendeltetésének; de úgy vagyunk értesülve, miszerint a kápolna közelében, legközelebb a többi tanodához hasonló épület fog emeltetni.

A gyermekek létszáma egy-egy tanodában télen át száznál is többre megy; míg nyáron nagy része a szülők segélyezésére hon foglalkozik. Azonban vasárnapokon mégis bejárnak, hogy kis pajtásaik társaságában a télen át tanultakat ismételhessék, mint ezt ezuttal is volt alkalmunk tapasztalni.

Különösen meghatólag hangzottak e tanodákban hazafias lelkű polgármesterünk buzdító szavai, melyeket a gyermekekhez s a jelenvolt szülőkhez intézett, s egyuttal elismerő köszönetét fejezte ki minden alkalommal a fáradhatlan buzgalmu igazgató s a lelkes tanítók iránt.

A lengyel-kápolnai tanodát elhagyva, a szép réten kedvesen tünt szemünk elé a kápolna, melyet Lengyel Jozsefa asszony s több környékbeli gazda építtettek évekkal előbb. E kápolna hóféhér külseje, valamint diszes belseje gondos örökös kezéről, s ernyedetlen vallásos érzelméről tanuskodnak. A kápolnában épen ft. Kremminger Antal Szeged-belvárosi lelkész és prépost ur nagy misét tartott, körülötte mintegy 5000-re menő tanyai nép végző buzgó imáját. Mise után tiszt. Melicher szt.-ferencendi atya lépett a hársák között elhelyezett szőszékre, s vallásos ihlettségtől átszellemült hangon oktató és buzdító a figyelmes hallgatóságot, tántoríthatlan hitre a Mindenható irgalmában, ellenállásra a bármely oldalról megtámadó ördögi kísértetek ellen, kitartásra az emberi kötelmek- s erkölcsben. E hatályos beszéd végeztével ft. Baranyai Zsigmond kegyesrendi házigazgató szinte misét mondott, mely alatt városunk főpásztor, a hivek közül többeket megáldoztatott Isten szabad ege alatt. E nap templom-napja lévén, a hivek a lelki vigasz egész malasztjával örvendeztettek meg.

Délutáni egy óra felé haladván az idő, ft. Tóth János ur az oda közel eső Pap József ur csinos tanyájára hívá meg a társaságot, hol a legszívélyesebb magyar vendég-szeretettel találkozkoztunk. A vig étkézés folytán az áldomások sem maradtak el. Először is a tanyai tanodák gondos atyja s igazgatója emelt poharat Szeged város neveléstudgyi barátaiért, köszönetet mondván a nép nevében, a tanügynek eddig hozott áldozatokért, biztosítékot látván azokban arra, miszerint Szeged e tekintetben mindig hű és méltó maradand önmagához. Erre polgármesterünk ismert kellemes módorába válaszolt, megérintve az előtte szóló igazgató urnak, a nevelési pályán Szegeden szerzett érdemeit, Istentől vezetettnek mondá a kezét, mely után ennyi áldás fakad, s őt mint a szerénység jelképét, a tanyai nép tisztelt és szeretett atyját tünteti föl, mely lelkes szavakat sokszoros éljenek fejezték be.

Ürítették poharak több jelenvoltakra, a városos helyzetben lévő hazára, s az abban élő nemzetiségek egyetértésére, a haza bölcsére Deák Ferencre, a Pesten székelő honatyákra, a külföldön száműzetésben élő honfiakra, nevezetesen Kossuth Lajosra — kiket Isten mielőbb haza segítsen.

Ebéd végeztével a társaság ismét visszatért a kápolnához, megtekinteni a tért, melyen a még mindig számos sokaság élvezte a gyönyörteljes napot. Ekkor a vendégek egyike néhány léggömböt menesztett a légbe, melyeket a nép gyönyörrel szemlélt a csendes légben tova repülni. — Ezután kocsikra ültünk, s a látottak és tapasztaltak után azon megnyugtató érzéssel hagyók oda Szeged téres tanyáit, hogy azok mindannyi oazok, melyekre nemcsak a testi, de a lelki szemek is megelégedve pillanthatnak.

Le nem tehetem tollamat a nélkül, hogy részemről is őszinte köszönetet ne nyilvánítsak a nagyérdemű igazgató urnak azon tude élvezetért, melyben bennünket e bizalmas meghívása által részesített, kívánva, hogy a magyarok Istene házáknak számos ily tanférfit ajándékozon. T—t.

Tárogató.

Helybeli ujdonságok.

— Láttuk a cselédrendszabályt, mely legközelebb nyomtatásban fog közzététetni. Derék

főkapitányunk ezzel egyik legégetőbb szükségén segített, midőn az ezer bajnak, melyekkel a cseledektartó gazdák eddig küzdeni kényyszerültek, ily sikeresen elejét venni iparkodott.

— E hó 3-án fog jelen havi közgyűléstünk megtartatni, mely jelentéshez azt is csatoljuk, miszerint a karzat elrendezése akkorra nagy részben bevégezve leend.

— Ugyan e nap délutáni 3 órakor fog a már ezelőtt hirdett kántorpályázat a belvárosi szent-egyházban tartatni. Szeretjük hinni, miszerint ez első rangú nagy magyar városban az illetők, belvárosunk mivelte közönsége zene- és énekismeretére figyelemmel lévén, minden mellékes tekinteteket mellőzve a legszakértőbbnek adandják szavazataikat.

— M. hó 30-án ment végbe a honvédségélyző egyesület nagy gyűlése, melynek részleteit jövő számunkban fogjuk hozni.

— Az iparossegéd-egyesület könyvtárának gyarapítására: László Mihály földmives 3 füzet, idősb Lemle János 1 kötet, Berzay Elek gymn. tanár 4 kötet, Schreyer Győző gymn. tanuló 6 füzet könyvet adományoztak.

— A városunkban időző Rákos László ur által több helyt elszavalt s tetszéssel fogadott „Válakozzunk“ című költeménye Burger Zsigmond könyvkereskedésében nyomtatásban is kapható. Ára 5 ujkrájéár.

Kövi Albert honvédtüzér-százados külföldről hazatérvén, hol 1849 óta — különösen Southamptonban tanítással foglalkozott; jelenleg városunkban mint francia és angol nyelvmester ohajt letelepedni. Ajáljuk őt mindazok figyelmébe, kik említettnek képességeit igénybe venni kívánják. Bővebb értesítéssel e lapok kiadó-hivatalában mindig készséggel szolgálódnak.

— A mult számban említett rabló, kit a vasuti-őr lövéssel fogadott, e hó 30-án reggeli 3 órakor a kórházban meghalt. Társai megnevezését konokul megtagadta.

— Ugy hallók: hogy pünkösöd másodnapján a felsővárosi tanyák közt egy veszett eb több disznót megmárt volna; minthogy városunkban is egy idő óta az ebek háborítlanul barangolnak, figyelmeztetjük az illetőket a melegebb napokban jelentkező veszélyekre. A napokban egy gyermek Uj-Szegeden, másik pedig a könyök-utcában megmaratott; hinni akarjuk, hogy a harapás nem veszélyes, de gyermeknél az ijedés is gyógyíthatlan bajokat szülhet. Jó lenne tehát utcáinkat a gazdátlan és csavargó ebektől megtisztíttatni, vagy szájkosarat nekik.

Hazai tudósítások.

— Félégyháza maj. 28. A csongrád megyei gazdasági egyesület által megrendelt ekeverseny színhelyét városunk határa, s határnapul e hó 27-ke lévén kítűzve, s alelnök t. Bérez Antal ur, s vele bizottmányi tagok Zsótér Andor, Babarecy József, és Szabó Imre urak megérkezvén, 26-kán délután a városháznál több részvényes hozzájárulással a teendőket iránt előleges tanácskozmány tartatott, a hol azon körülménynél fogva, miszerint versenyezhető ekegyárosok nem jelentkeztek, — szántásverseny tartatni határozottat, — mely végre többen vállalkoztak.

Másnap délelőtti 9 óra táján az érdeklettek, és a mennyire az e napra esett vásár engedé, nézők szép számmal a hely színére, a városhoz közel fekvő ugynevezett „muszaj“ földre kivonulván, a szántás kellekre vonatkozó szabályok közzététele, és a bíráló választmány kinevezése után a számokkal ellátott részletek szántása 8 renbeli fogatokkal megkezdett, s 1 óra felé bevégeztetett; — a mikor a szabályszerű bírálat sorban megejtetvén, — az 1-ső 5 fából álló jutalomra méltóknak találtat tak Ring Mihály ur bérese Kis Pál, és Mihalovics János uré Nagy László, — a 2-ik 4 fnyi díjt nyerték Szabó Sándor ur bérese, és szegedi ekegyáros Pálfi Sándor; — a 3-at Keserű Mátyas és Endre László urak béresei; — a 4-ket 2—2 fto Szabó Sándor, és Szabó Károly urak béresei. — A jutalmi összeg kellő buzdítás mellett a versenyző béreseknak azonnal kézbesítettet.

Juhász Nándor ur a kellek rovátát jövőre még egygyel, mely „a marhávali bánás módott“, tartalmazza, — megtoldatni indítványozá, mert a szántó, ki igavonójával kegyetlenkedik, — nem tarthat számot elismerésre oly részben, mintha azt ügyesen bántalmazás nélkül betanítaná. —

Délután ülés tartatván, a helybeli részvényesek részéről a t. egyesület iránti elismerés mellett azon óhajtás nyilvánítottat, bár ezután is Félégyháza város ekeverseny, vagy hasonló próbaszántás, s egyéb az egyesület működésének helyéül jelöltetnék ki! K.

— Báró Vay Pestről jószágára utazott, s csak június 3-án térend ismét vissza.

— A négy huszár, kiknek befogatása miatt történt az említett győri zavrgás, a 2. önkénytes huszárezredből valának, s neveik: Körösi János, Biharmegyéből; Papp Zalából; Szőlősi Ferenc Veszprémből; s Körösi János, Baranyából,

— Esztergamban, írja a „P. Ll.“ vizsgálat fog tétetni a kényszeradó behajtásánál eljáró tiszt ellen, ha vajjon a hírlapokban közölt kiméletlen eljárás való-e?

— Deák Ferenc főirati javaslata olasz nyelven is egész terjedelmében megjelent a „Gazzetta di Fiume“ mellékletekén.

— Bács-Bodrogmegye roszalását nyilatkoztatja a helytartó-tanács irányában, hogy az erőszakos adóbehajtás ellen fel nem szólalt, s óvást tesz e behajtás ellen, melynek következményeiért a felelősséget okozóira hárítja. Orvoslás végett, a képviselőháznak is felterjeszti.

— Miskolc városának déli választókertjete 21-dikén közfelkiáltással Szathmáry Király Józsefet választotta meg, bold. Palóczy László helyére országgyűlési képviselőül.

— Berec Imre m. sz.-mártoni lelkész ur örvendő tudatá a „Djtt“-vel hogy Bonnaz Sándor ő maga a csanádi szentszéknél tárgyalási nyelvül, a magyar rendelte el, s az ítéletet is így kiadni határozta, mi eddig első esetnek tekintetik hazánk főpapjaitól. Éljen!

— A „Sürgöny“ jólétesült bécsi levelezője írja: „A kancellária felszólítja az államminiszteriumot, tudassa vele azon indokokat, mik kényszeríték a cs. kir. hivatalnokokra nézve oly rendszabályokhoz nyulni, melyek hazai törvényeinket sértik, a felséges király által kinevezett főbb törvényszékeket melőzik s az országban fél ostromállapotot létesítenek. A nyereendő válasz alapján fogja aztán a kancellária megtenni a további lépéseket a fejlődésnek.“

— Glogovácson Arad közelében szinte megjelentek az adóbehajtást segéző katonák 3 adószedővel, de a bíró figyelmezteté őket, hogy egyháznapja van, s a nagy számú nép hangulataért nem áll jót; s miután mind a tartást, mind az előfogatot megtagadta tőlök, szépen vissza is fordultak. E helység tiszta németajku lakossággal bír.

— Zágráb, 28. Az országgyűlés mai ülésében a katonai határőrvidék képviselői is jelenvoltak, kiket Zuzil üdvözölvén, nevökben Berlic felelt.

— Az ozali összelátközésről „M. O.“ írja, hogy a felbőszült nép, mely 300 főnyi lehetett, azon egy dalárdabelit, kinek magyar kalapja volt, nem bántotta.

— Karlovitzról írják, hogy az ott vizsgálati fogságban levő Schober, Stojanovics képviselő gyilkosa, magát is ki akarta végezni, de abban megakadályoztatott.

Vegyes hírek.

— A népek egymás ellen ingerlésének kételti fegyvere — írja a „Nord“ — visszaesett az osztrák kormányra, sem Pesten, sem Zágrábban nem oly veszélyes, mint magában Bécsben, hol a birodalmi tanács üléseiben minden lehető alkalommal élénken kitör a cseh, olasz, lengyel német és ruthen párt egymás iránti ellenszenvé.

— Londonban, május 24-én az alsó ház ülésében Griffith interpellatiojára azt felelé Russell lord, hogy a kormány osztrák seregeknek Magyarországra küldetéséről mit sem tud, s azt is állítja, hogy minap, midőn Magyarországról nyilatkozott, épen nem volt szándoka Ausztriát pártfogolni Magyarország ellenében.

— Kossuth olaszországi utjáról az ottani lapok folyvást lélekemelő részleteket irnak. Papok járultak eléje, kezét csókolni a testvér magyar nép dicső képviselőjének és a közszabadság Európa szerte osztatlanul tisztelt halhatatlan bajnokának.

— A magyar legio főhadiszállása jelenleg Nocera nevű szép kis városban van, Nápolytól egy órányira. A legioban a legjobb egyetértés uralkodik. Feloszlatajáról nincs szó, sőt parancsnokul a király Kossuth egykori segédét, Ihsz Dániel ezredest nevezte ki. E derék katona birja száműzött hönfitársaink teljes bizodalmat.

— A „Wanderernek“ Zárából azt táviratozzák, hogy a dalmát országgyűlés elnöke s alelnöke Bécsből oda megérkezvén, azon tudósítást hozták, hogy a dalmátnép egyhangú kívánsága a legkiegítőbbben teljesítetni fog; a nép erre oly nagy örömmel tört ki, melyet kelleg nem lehet leírni.

— Gróf Szécsen ő exelja Pestről Bécsbe vissza tért s ő Felségétől kihallgatáson fogadtattott. Gróf Haller tábornaszernagy a magyarhoni helytartóság volt adlatusa Budáról elutazott.

— A „Neueste Nachrichten“ azt a kósza hírt közli, miszerint a tegnapi ministeri tanácsban elhatározott volna a magyar országgyűlés feliratának elfogadása után azt felszólítani, hogy küldjön követeket a bir. tanácsba, s hogy hasonló felszólítás intéztesse a horvát országgyűléshez. Erdélyországban pedig közvetlen választások rendeltessenek el. A N. N. méltán kételkedik e hírek alaposságán. E hó 26-án volt ugyan ministeri tanács ő Felségének elnöklete alatt, de mindazokról, miket a hír emleget, szó sem volt. (S)

— A „Sieb. Bote“ a „Presse“ és a „Donau

Ztg.“ tudósítására, Erdélyben a „fejetlenség“ és a „közgazgatás, meg a törvénykezés hiányaira“ nézve, azt válaszolja, hogy a viszonyok a nép békés természete mellett még sehol sem adtak alkalmat aggodalomra; ha azonban a „Presse“ azt állítja, hogy 1848—1849 forrongásban sem volt nagyobb zavar, mint most, figyelmeztetünk kell, hogy 1849 augusztusától 1852 novemberéig Erdélyben minden törvényszéki tárgyalás meg volt szüntetve (a száz földet kivéve.)

— A bécsi pénzügyministerium megbízásából új váltó pénzek rajza készitetik, melyek művészien elkészítve, az eddigi váltópénzek helyett fognak kiadni.

— Az ausztriai nemzeti bank hirdetvénye szerint eldarabolt és ismét összeraggatott egy forintos bankjegyek a. é. csak f. é. július végeig fogadtatnak el teljértékben, azontul a szántsándékkal széttagolt s eltépett jegyek csak mint részfizetések fognak tekintetni.

— A Prágában levő magyarok — miután az ottani prot. superintendens előbbi tilalmát visszavette — Teleki László emlékeztére f. hó 25-én tünnevényes gyászisteni-tiszteletet tartottak. Pesten jun. 12-én lesz a nagy honfi végtisztelete a reformátusok templomában.

— Milánóban e hó 22-én egy nagy tüntetés történt, melynek részleteit a „Perzeveranza“ így adja elő: Egy csapat közönséges nép megtámadá a Viarennában fekvő alkoholgyárt, állítólag azért, hogy az ezen gyár által felhasznált gabna mennyiség nagysága okozná a kenyérdrágaságot; a gyárépület feldúlott s fel is gyujtatott volna, ha ez az akkora megérkező csapatok és nemzetörség által meg nem akadályoztatik. A rend helyreállítatott, azonban néhány sebesülés e közben történt. Az elfogatások folyvást tartanak; az elfogottak száma 110-re megy; sokaktól az elfogottak közül értékes fegyverek vétettek el.

— Bécsben azon hírt jár, hogy a finansministerium a július 1. lejáró nemzeti kölcsönbeli kamatok fedezésére frankfurti bankároktól 6—8 milliónyi kölcsönt vagy „előlegezést“ lesz kénytelen fölvenni, a mi nyilván arra mutat, hogy a legközelebbi idő kiadásai sincsenek tökéletesen fedezve. (P. N.)

— (Berlini tüntetés). M. hó 25-én este 10 órakor hirtelen egy nagy néptömeg jött össze a „Molkenmarkt“ téren, mely iszonyu lármát ütött, s egyre e szók hangzának: „Nem kell Zedlitz.“ — A népet sikerült fegyverségély nélkül elszéleszteni; többen a csendzavarók közül befogattak.

TÁRCA.

Az ifju jogász dala.

Alig várom, hogy husz éves legyek,
Akkor tüstént a táborba megyek,
Látom, csak úgy lesz érvénye jognak,
Hivei ha érte fegyvert fognak.

Melyik jognak? A férfi jogának,
Hogy elmondja eszméit agyának,
És érzését lángoló szívének,
Eszme s érzés amint megérenék.

S nem suttomban mint a bűnös pára,
De az egész ország hallatára,
Hallatára az egész országnak,
Sőt, ha úgy kell, az egész világnak.

Van vas elég, sok is. Panaszolják,
Hogy értékén alul poesékolják.
Arany, ezüst, tudjuk, méreg drága,
Mig a vasnak alig van már ára.

Vegyünk vasat, s minek nincs divatja,
Megteremti jó kard markolata.
Jognak, látom, csak úgy lesz érvénye,
Ha megvillan éles kardunk fénye! — b.

Gyermek éveim legszebb napja.

(Úrnapja.) Midőn e napra gondolok, mely feledhetlen kedves érzetet költ fel mindannyiszor keblemben, ugyanekkor egy kérdés támad lelkemben, vajjon mi a gyermekkor legtisztább, legállandóbb öröme?

Többször volt alkalman a keblek fejlődő érzelmeit tanulmányoznom, s a tapasztalás azon meggyőződésre vezetett; miszerint a romlatlan gyermeki kebel örömei nem földiekből keletkeznek.

Hét éves lehettem, midőn egy gyönyöri májusi reggelen megszólta anyám: „Fiam te mit adsz az úrnapi oltár díszére?“

Ki nem értené e kérdés valódi jelentését? Kisebb ugy mint nagy városokban, az úrnapi oltáronál vetélkednek a hivek legszebb, legkedvesebb tárgyaikkal földiszitni az úr hajlékát.

A hozzám intézett kérdés megdöbbenet, s gyermeki fogalmaim szerint mindenemet csekélynek véltem arra, mi az öröklény hajlékához méltó lehetne.

Zavaromból egy cserép rózsatöm segít ki, mely épen fejlődő rózsáival a legigézőbben mosolyga a szépen tündöklő napra.

Határozatom készen volt. E rózsatöt viendem

el az oltárra, s láttam anyám mily elégedetten fogadá választásomat.

A lakunkhoz legközelebbi sátor épen akkor rendezék, midőn hozományommal ott megjelentem. Egy tisztas asszony átvev virágomat, s biztosított, hogy jó helyet keresend neki.

Ekkor távoztam, hogy mint a lelkész körüli apród, egyházi öltönyben részt vegyek a szent meneten.

Oly jól éreztem magamat, hogy a nagy néptölongásban föl sem vettem, midőn majd összezúzták lábomat; mert várva-vártam a percet, melyben hozományomat az oltáron megpillanthatom.

Három sátornál végződött el már a magasztos úrnapi szertartás; vizsga szememet mi sem kerülte ki: de sehol nem láttam az én rózsatömhez hasonlót.

Végre megérkeztünk a negyedik sátorhoz; parányi létemre jó soká tartott, mig oly helyre juthattam, hogy az egész oltárdiszitményt megpillanthatam.

S mily nagy lön meglepetésem, midőn a monstria fölött egy kis kiemelkedésen rózsatömét pillantám meg.

Azt hittem, mindenki reám néz; szememet el nem fordíthattam hozományomról, s boldogságom határtalan vala.

A vallásos tünnevény végeztével, siettem visszakérni rózsatömöt, hogy azt a fonségeshez közelléte miatt, vallásos kegyeletem egész mélységével ápoljam e nap emlékeül.

A legszebben kinyílt rózsát valaki leszakasztotta róla, s mivel az átadó jó asszony nem tudta megmondani, ki szakítá le rózsatöm ékét, némileg elszomorodtam.

Anyám vigasza megnyugtató, miszerint e kis emlék talán annál szint oly becses, ki leszakítá, mintha saját gondom alá újra visszajött volna.....

Éveim egymást váltották gyorsan e szép nap után; a gyermekkor nemsokára az elfoglalt ifju évek követék.

Alig tizenhét éves koromban elszakadtam szülőföldemről, s azóta a nagy világ különböző szokásai sokféle változást idéztek elő gondolkozásom — s érzelmeimen.

Láttam a birodalmi főváros nagyszerű úrnapi tünnevényét leírhatlan pompájával; jelen voltam több hazai nagy városaink hason tünnevényeinél: de keblem sehol sem érezte azon boldogságot, melyet egykor a serdülő gyermek egyszerű hozományában e napon élvezett.

Legyen e pár sor a mai szent tünnevény emlékének szentelve, mint a melyeket legméltóbbnak találtam a körmenet befejeztével lapunk számára e napról följegyezni.

Színházi napló.

— Szombaton, május 25-én Tőkés Emilia és Filipovicné jutalmára adatott „Palota és kolostor.“ dráma 5 fölvonásban, Bulwer után szabadon fordította Simonchich Emil. A darab hosszadalmassága, a nyelv szinpadiatlansága, s leginkább a drámának XIV. Lajos korát túl proziaian jellemző jelenetei, ép izlésű közöngünkre az előadást élvezhetlenné tevék. A két jutalmazandó szorgalmas működésének sikerét, a férfiak lágy-meleg előadása meghusitá. A közönség unatkozva hagyá el a házat.

— Vasárnap adatott e szinpadon először: „A vén székely, vagy az utósó tatárútás.“ eredeti történeti dráma 3 szakaszban karénekekkel, írta Benkő Kálmán, zenéjét Erkel (Ferenc vagy Gyula?) E gyöngye alkotásu dráma a vasárnapi közönségtől tetszéssel fogadtatott, a mennyiben a töretlen székely nemzetet dicsőítő kifejezések hatni bírtak. Az előadásra szép szorgalom fordított, s megemlitendők: Filipovicné (Rózsa), Filippovic (Székely János), Berezsenyi (Kadares) és Krasznai (Andor) értelmes meleg előadásukért. Dézsi nem mindennapi színészi erejét, ma a túlvitt pathos meggyöngíté, ezt kerülve, előadása nagy élvezetet nyújtott volna, mit töle, mint a vidék első tragikusától meg is várhattunk volna. Szathmári (Arizskald) tulzásaival a gyáva gróf fiúból bohócot csinált. A karénekek és kiállítás tetszetek. A szinpadon sok csinos fiatal, mindkét nembeli kezdőt láttunk és hallunk; csak több bátorság a mozgásban, és több értelmesség és erő a kifejezésben, s e többnyire jó orgánumu fiatalok hamar fog haladni, tapintatos és értelmes igazgatói vezérlés alatt. A színház ma szépen megtelt.

— Hétfőn, május 27-én, mint utósó bérletben „A falusiak“ című vígjáték került szinpadra. Egyike vala e előadás azoknak, melyek a közönséget egész meglegedve hagyják távozni a színházból. Tőkés Emilia ez este legjobb szerepei egyikében, mint Irma a méltánylat és tetszés jeleivel igen gyakran találkozott; a nagybácsi szerepét Berezsenyi oly egészséges humorral játszá, hogy örömmel gondolánk játéka alatt a nem rég multba, a hason nagybátyák termékeny korszakába. Halmi személyesítője kissé több étellel is adhatta volna a különben nem haláttan szerepét. Az előadás átalán sikerültnek mondható. Közönség közép számmal.

Nyiltér. *)

Szentes, május 7-én.

Adj a tótnak szállást, kiver a házból.

Ezen példabeszédhez hiven ragaszkodva, a „Szegedi Híradó“ folyó évi 34-ik számában bizonyos, — nem tót ugyan, — de városunkban szállást, sőt szép hivatalos állást nyert, Szathmári leleményes s valóban neveltlenséget tanusító cinizmussal támadja meg a községi képviselő testület néhány tagját a folyó évi ápril 25- és 26-án tartott közgyűlésben fölmerült, s nevezett által elferdítve közzétett körülményekért.

* A szerkesztőség az ezen rovat alatt megjelenő közleményekért, csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget. Szerk.

